

Justisdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Vår ref. #206636/1
Deres ref. Thale Skybak

Oslo, 05.01.2012

Høring – NOU 2011:10 I velferdsstatens venterom, om mottakstilbudet for asylsøkere

Vi viser til Justisdepartementets høringsbrev datert 04.07.2011 der departementet ber om merknader til NOU 2011:10 I velferdsstatens venterom.

Redd Barna arbeider nasjonalt og internasjonalt for å styrke kunnskap og samfunnsstrukturer for gjennomføring og overvåking av barns rettigheter i medhold av FNs barnekonvensjon. Norgesprogrammet i Redd Barna arbeider for styrking av barns rettigheter i Norge og overvåker brudd på barnerettighetene, med spesielt fokus på sårbare grupper barn, herunder asylbarn. Redd Barna jobber særskilt for å forbedre enslige mindreårige asylsøkeres omsorgssituasjon og er opptatt av å styrke deres rettssikkerhet på dette området.

Redd Barna imøteser *NOU 2011: 10 I velferdsstatens venterom* som har foretatt en grundig og solid gjennomgang av mottakstilbudet for asylsøkere i Norge, med forslag til organisering av mottaksapparatet og forslag til innhold i tilbudet samt lovforslag for regulering av mottakstilbudet. Redd Barna vil komme med merknader og innspill til flere av forslagene som særskilt omhandler barn – medfølgende barn og enslige mindreårige asylsøkere.

Vi er glad for at utvalgets verdiforankring i arbeidet tar utgangspunkt i prinsippet om at alle menneskers iboende verdighet og likeverd er grunnleggende, og at mottakstilbudet som Norge gir asylsøkere anses som velferdstjeneste og ikke en del av innvandringskontrollen. Utvalget har valgt å se på situasjonen for barn i mottak ut fra et mestringsperspektiv og satt søkelyset på aktivitetstilbudet til barn i mottak. Dette er viktig og helt sentralt for barn som bor i mottak. Redd Barna savner imidlertid et rettighetsperspektiv i utredningen.

Kapittel 12, Plassering i forvaltningen

Redd Barna er enig med utvalget om at det kan være en fare for at det blir for liten oppmerksomhet på sosial- og velferdspolitiske forhold ved at mottakssystemets forvaltningsmessige plassering er på kontroll siden av innvandringspolitikken. Utvalget foreslår i sine anbefalinger under pkt. 12.9 at dagens plassering av ansvaret for de ordinære mottakene bør være inn under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Redd Barna anser dette som et interessant forslag, men forslaget er lite konkret og vi savner en nærmere begrunnelse og redegjørelse fra utvalget om hvordan dette kan organiseres. Avgrensningen mot kontrollhensyn er viktig, men det er ikke gitt at å dele ansvaret for mottakssystemet mellom to departementer er den beste løsningen for å oppnå dette. I prinsippet mener Redd Barna at det er positivt dersom barneministeren vil få det overordnede ansvaret for bo- og omsorgstilbudet til alle asylbarn.

Kapittel 17, Basismottak

Redd Barna støtter utvalgets anbefaling om en modell med basismottak, og støtter forslaget om at barnefamilier bør få tilbud om å bo i denne type mottak. Basismottak gir en form for forutsigbarhet og stabilitet for både beboere med lengre opphold i mottaket, for vertskommunene og driftsoperatører med sitt personale. Det bør legges til rette for et særskilt kompetanseutviklingsprogram i basismottakene slik at de kan ivareta spesialansvar for enkelte grupper. Eksempelvis barnefamilier og familier som har barn med særskilte behov.

Kapittel 18, Bemanning, kompetanse, roller

Utvalget anbefaler at taushetsplikten til de mottaksansatte bør reguleres av forvaltningsloven uavhengig om driftsoperatøren er kommunal, privat eller en ideell organisasjon. I tillegg anbefaler utvalget at taushetsplikten bør gjelde overfor utlendingsforvaltningen. Dette støtter Redd Barna. Vi viser til Redd Barnas hørings svar om utlendingsmyndighetenes adgang til å innhente opplysninger fra andre offentlige organer datert 2.9.2011. Redd Barna hadde også kommentarer vedrørende taushetsplikt i omsorgssentre for mindreårige asylsøkere (datert 11.6.2009) og til forslag til lovendring og forskrifteskiftsbestemmelser om unntak fra taushetsplikt og opplysningsplikt for ansatte ved mottak og omsorgssentre (datert 1.9.2009).

Kapittel 19, Tilsyn

Redd Barna støtter at det innføres uavhengig tilsyn med mottakssystemet i tråd med utvalgets anbefaling i avsnitt 19.7. Tilsynsordningen må gjøres kjent og tilgjengelig, også for barn. Barn har en selvstendig rett til å bli hørt etter barnekonvensjonen artikkel 12, og det er viktig at barn blir hørt i forbindelse med tilsyn. Redd Barna mener at tilsynsmyndighetene må snakke direkte med barna som bor i mottak, og sikre at barnas erfaringer og synspunkter kommer med i tilsynets vurdering. Dette innebærer at tilsynet må gjennomføres på tidspunkter når barna er hjemme.

I ordinære mottak for enslige mindreårige over 15 år mener utvalget at det er behov for et forsterket tilsyn som inkluderer samtaler med enkelte beboer. Et tilsyn av det omfanget som utvalget foreslår vil kunne sikre barnas rettigheter på en bedre måte enn dagens

ordning, men likevel i mindre grad enn tilsyn etter barnevernlovens bestemmelser. Redd Barna mener at omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år skal legges til barnevernet og mener at gjeldende regelverk i Lov om barneverntjenester skal være gjeldende for denne gruppen barn. Dette omfatter individtilsyn og individuell klagerett.

Kapittel 21, Utvalgets forslag til organisering av mottakssystemet

Redd Barna imøteser utvalgets forslag til organisering av mottakssystemet. Vi ser nødvendigheten av å ha et transittmottak, ved ankomst, i tiden mellom registrering av asylsøknad og overføring til et ordinært mottak. Oppholdstiden på et transittmottak må begrenses til det absolutt minimale slik at man raskest mulig får en tilnærmet forutsigbar bosituasjon mens man venter på svar på asylsøknaden sin. Dette er særlig viktig for barn, slik at de så fort som mulig kan begynne på skole. Vi støtter utvalgets anbefaling om at standarden i ordinære mottak må være slik at familier sikres egne boenheter bestående av soverom, oppholdsrom, bad og spiseplass. Vi støtter også forslaget om at barnefamilier bør få tilbud om å bo på desentraliserte mottak og for å ha en mest mulig grad av normalisert botilværelse og livssituasjon for familien, med bedre bostandard og mindre grad av trangboddhet med fremmede mennesker. Redd Barna er også positive til at barnefamilier bør få tilbud om å bo på mottak som drives på mer permanent basis da dette kan bidra til kontinuitet og kompetanse i samarbeid med skole-, helse-, og barnevernstilbudet i kommunen. Vi er imidlertid svært kritiske til forslaget om mottak/avdelinger for enslige mindreårige asylsøkere i alderen 15-18 år. Se nærmere begrunnelse under våre kommentarer til kapittel 27.

Vi undrer oss over utvalgets forslag om egne mottak for personer i Dublin-prosedyre. Utvalget anbefaler at dublinere får et botilbud i ordinære mottak frem til saken er avklart, og at dublinere overføres til egne utreisesentre når UDI og politiet har gjort de nødvendige forberedelser. Dersom hensikten med dette er effektiv iverksetting av vedtak om overføring til annen Dublin-stat, stiller Redd Barna spørsmål ved om dette like gjerne blir ivaretatt i dagens system på Trandum? Redd Barna savner en nærmere redegjørelse og utdyping av dette forslaget. Vi er imidlertid glad for at utvalget ikke anbefaler at enslige mindreårige dublinere skal overføres til foreslåtte utreisesentre. Vi mener at utvalgets begrunnelse for dette, at kontinuitet er avgjørende for å ivareta omsorgsbehovet for barn, også er gjeldende for medfølgende barn i familier. Redd Barna mener at ingen barn skal plasseres på utreisesentre. Dersom barn og barnefamilier skal pålegges å bo på utreisesentre, vil dette være problematisk i lys av barnekonvensjonen artikkel 37 om barns rettigheter i forbindelse med frihetsberøvelse.

Redd Barna er svært tilfredse med at regjeringen bestemte seg for å ikke etablere retursentre for personer med endelig avslag.

Utvalget anbefaler at staten overtar operatøransvar for mottak hvor kontrollhensynet står sentralt, og viser til ankomsttransittmottak/ankomstsentre og utreisesentre for personer i Dublin-prosedyre. Redd Barna følger utvalgets argumentasjon om behovet for å skille tydeligere mellom kontrollhensynet og velferdshensynet. Vi savner en nærmere forklaring på hva utvalget mener med staten i dette konkrete eksempelet, når det skrives at staten skal

overta operatøransvar for mottak hvor kontrollhensynet står sentralt. Vi etterlyser en begrunnelse for ansvars plasseringen i forvaltningen, jfr. kommentar til pkt 12.9.

Kapittel 25, Asylsøkere og helsetjenester

Redd Barna minner om at alle barn, også asylbarn, har like rettigheter til og adgang til alle helsetjenester uansett oppholdsstatus, jfr. Barnekonvensjonens artikkel 24.

Kapittel 26, Barn

Utvalget har valgt å se på situasjonen for barn i mottak ut fra et mestringsperspektiv og satt søkelyset på aktivitetstilbudet til barn i mottak. Dette er viktig og helt sentralt for barn som bor i mottak. Vi berømmer utvalget for å ha benyttet de utdelte forskningsmidlene for å få bedre kunnskap om medfølgende barn i asylmottak, og hva som kan bidra til mestring i en vanskelig livssituasjon som asylbarn er i. Redd Barna savner imidlertid et rettighetsperspektiv i utvalgets utredning. Barnekonvensjonen gir oss klare forpliktelser til å sikre alle barn omsorg og beskyttelse når de trenger det. Barnekonvensjonen gir barn også grunnleggende rettigheter til deltakelse, utvikling, helse og utdanning. Alle barn har de samme rettighetene, også asylbarna. Det er viktig å ha med i betraktningen når man utformer tiltak og omsorgstilbud for barn.

Rapporten om *Medfølgende barn i asylmottak – livssituasjon, mestring, tiltak* (Liden mfl 2011) gir en grundig og god gjennomgang av asylbarns livssituasjon og flere gode forslag til tiltak for at barn skal mestre den situasjonen de lever i. Redd Barna er positiv til alle forslagene til tiltak som fremmes i rapporten.

I vurderingen av tilgang på velferdsgoder og tjenester som ytes til barn og barnefamilier i mottak vil Redd Barna påpeke at de med avslag på sin asylsøknad også skal få den samme tilgangen. Det bor i dag flere hundre barn i mottak, flere av disse har bodd mer enn tre år i mottak. Mange har fått avslag på asylsøknaden sin, men kan av ulike årsaker ikke returnere til hjemlandet. Disse barna må sikres de samme rettighetene som alle andre barn mens de er i Norge.

Redd Barna støtter utvalgets anbefalinger under pkt. 26.5. Vi er veldig positive til at det blir anbefalt en minstestandard for innkvartering av barnefamilier bestående av soverom, oppholdsrom, bad og spiseplass.

Asylbarns rett til videregående utdanning

Redd Barna støtter anbefalingen om at asylsøkere i alderen 16-17 år skal gis rett til videregående utdanning, og støtter utvalgets flertall som anbefaler at barn som er asylsøkere omfattes av det samme skole- og barnehagetilbudet som andre barn i samfunnet. Redd Barna vil imidlertid påpeke at denne retten også må gjelde for barn som har fått avslag på asylsøknaden. Det er noe uklart om utvalget inkluderer denne gruppen barn i sine anbefalinger. I følge barnekonvensjonen artikkel 28 skal videregående opplæring være tilgjengelig for ethvert barn. I Søvig's utredning, som også utvalget henviser til, er konklusjonen at barnekonvensjonens artikkel 28 og artikkel 2 gir klart nok grunnlag for at asylbarn har rett til videregående, og at opplæringslovens regel må settes til side, jfr.

menneskerettsloven § 3 (Søvig 2009, s. 129). På bakgrunn av dette har Redd Barna bedt Kunnskapsministeren endre forskriften til opplæringsloven, slik at motstriden fjernes, og det kommer fram at retten til videregående opplæring ikke er avhengig av innvilget oppholdstillatelse. Det vil her være naturlig å sette samme vilkår som for grunnskolen, altså at retten til opplæring inntreffer når det er sannsynlig at de vil bli i landet i mer enn tre måneder. Retten til videregående opplæring bør heller ikke falle bort før en retur er en realitet. De som får avslag men ikke kan returneres til hjemlandet bør ha rett til videregående så lenge de faktisk er her. Ved å synliggjøre retten til videregående opplæring unngår man også at det oppstår betydelige variasjoner i mulighet til skolegang, avhengig av hvor i landet asylbarn befinner seg.

Barnets rett til lek og fritid

Redd Barna er glade for at utvalget har presisert viktigheten av at asylbarn har et fritidstilbud. Vi støtter også utvalgets vurdering om at øremerkede midler til aktivitetstilbud er en god ordning fordi dette bidrar til å sikre et tilbud. Det er også positivt at det anbefales at midlene brukes for å sikre en bredde i tilbudet, slik at det blir et bredt aktivitetstilbud til alle barn, også individrettet og ikke bare idretts- og friluftaktiviteter. Redd Barna har flere hundre frivillige som tilrettelegger fritidsaktiviteter for og med barn og familier som bor på mottak over hele landet. Med aktivitetsmidler fra UDI bidrar Redd Barna frivillige til å skape en mer aktiv og normalisert hverdag for barn i en sårbar situasjon. Med gode ordninger og tilrettelagte systemer som sikrer at asylbarn har et fritidstilbud blir asylbarnas rett til lek og fritid ivaretatt, jfr. Barnekonvensjonen artikkel 31.

Samarbeid mellom asylmottak og barnevernet

Redd Barna er opptatt av at det sikres velfungerende og godt samarbeid mellom asylmottakene og den kommunale barneverntjenesten. Lov om barneverntjenester gjelder for alle barn som oppholder seg i Norge, uavhengig av oppholdsstatus. Redd Barna har erfaring med at barnevernet ikke er kjent med sitt ansvar i saker som omhandler asylbarn og at de ikke følger opp bekymringsmeldinger i saker som omhandler denne gruppen barn. Vi er glade for Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet sitt rundskriv som presiserer barnevernets ansvar for enslige mindreårige asylsøkere og andre mindreårige personer i mottak, omsorgssentre og kommuner (Rundskriv Q-06/2010). Dette Rundskrivet kan med fordel gjøres bedre kjent i kommunene. Og det bør gjøres en innsats for at den kommunale barneverntjenesten er sitt ansvar bevisst og at det legges opp til bedre og velfungerende samarbeid mellom barnevern og asylmottak. Vi er klar over at det også er et spørsmål om kunnskap om barns rettigheter og behov hos ansatte i det lokale barnevern. Det er også et spørsmål om kapasitet og ressurser. Redd Barna anbefaler at det gjøres noen grep og tiltak som sikrer kunnskap og ressurser i det kommunale barnevernet der det er asylmottak, for at barnevernansatte skal kunne følge opp sakene på en god måte.

Barnets rett til å bli hørt

I gjennomgangen om barn i dette kapittelet er det ikke lagt særlig vekt på barns rett til å bli hørt etter barnekonvensjonen artikkel 12. Redd Barna savner dette, da dette er et av hovedprinsippene i barnekonvensjonen. Vi anbefaler at det legges opp til klare rutiner for å

sikre at barn i mottak får delta og muligheten til å si sin mening i alle beslutninger som angår dem. Vi savner også barnas egne stemmer i utredningen.

Kunnskap om barn må innhentes fra barn. De må få muligheten til uttrykke sine egne opplevelser, erfaringer og visjoner, og voksne må høre etter. I 2010 gjennomførte Redd Barna et prosjekt som vi kalte *Mens vi venter*. Vi la til rette for at en gruppe barn og ungdom som søker asyl i Norge selv kunne få fortelle om sin situasjon, om hva de er opptatt av, hva de liker og hva de synes er vanskelig – på sin måte. Dette resulterte i boken *Mens vi venter – en hilsen fra asylbarn i Norge* (Redd Barna 2010). Barna som forteller er eksperter på hvordan det er å være asylsøker i Norge og hvordan det er å vokse opp på asylmottak og omsorgssenter. Barna som vi snakket med var blant annet opptatt av hva de fyller ventetiden med, barns medvirkning, boforhold og levestandard samt utdanning og læring.

Kapittel 27, Bo- og omsorgstilbudet for enslige mindreårige over 15 år

Utvalget mener at enslige mindreårige asylsøkere over 15 år generelt ikke har behov for samme omfang i omsorgstilbudet som det som tilbys i omsorgssentre for enslige mindreårige under 15 år. Og at denne gruppen barn ikke har et oppfølgings- og hjelpebehov som normalt tilbys i barnevernsinstitusjoner for barn i samme aldersgruppe. Dette er Redd Barna svært uenig i.

Redd Barna har i flere år jobbet for at barnevernet skal overta omsorgsansvaret for alle enslige mindreårige asylsøkere og dermed sikre enslige mindreårige mellom 15-18 år økt rettssikkerhet og omsorgstiltak regulert etter Lov om barneverntjenester. FN's barnekomité har gjentatte ganger stilt seg svært kritisk til Norges behandling av og omsorg for denne gruppen enslige mindreårige. Komiteen "*uttrykker bekymring over at enslige mindreårige asylsøkere ikke blir fulgt opp på et betryggende vis av barnevernet*". Videre bemerkes det: "*Komiteen er også betenkt over at parten har begrenset barnevernets ansvarsområde til barn under 15 år, noe som innebærer at eldre barn får mindre hjelp*". Komiteens konkrete anbefaling er "*å utvide ansvarsområdet for barnevernet til å omfatte også barn på 15, 16 og 17 år, som planlagt*".¹ Under utlendingsmyndighetenes ansvar får disse barna et systematisk dårligere tilbud enn barn som er under barnevernets omsorg. Lov om barneverntjenester gir barna et sterkere vern. Blant annet stilles det høyere krav til materiell standard på bo- og omsorgstilbudet, personaltetthet og barnefaglig kompetanse. Barnevernets retningslinjer legger i tillegg til grunn en omfattende kartlegging av barnets individuelle behov samt krav til barnets deltakelse. Redd Barna anbefaler derfor at alle enslige mindreårige blir plassert under barnevernets omsorg med hjemmel i barnevernloven.

Vi merker oss at utvalget ønsker å understreke at barnevernloven gjelder for alle barn som oppholder seg i Norge og at ansatte i mottak har varslingsplikt overfor barnevernet. I tillegg til at barnevernet har plikt etter loven til å treffe nødvendige tiltak. Vi ser også at

¹ CRC/C/NOR/CO/4, kap. 8

anbefalingene fra utvalget vil gi et styrket bo- og omsorgstilbud for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år i forhold til dagens tilbud. Det er positivt at utvalget anbefaler økt bemanning, færre beboere per enhet, barnefaglig kompetanse hos ansatte, tilsyn i regi av fylkesmannen og bistand fra kommunal barnevernmyndighet. Redd Barna står likevel fast på at det eneste riktige er at omsorgsansvaret for denne gruppen barn blir overført til barnevernet. Da vil anbefalingene som utvalget fremmer bli ivaretatt gjennom lovverket.

Lov om barneverntjenester gjelder for alle barn i Norge. I Norge er man barn frem til fylte 18 år, og det samme gjelder for enslige mindreårige asylsøkere. En erkjennelse av dette og Norges folkerettslige forpliktelser var bakgrunnen for at omsorgsansvaret ble overført til barnevernet for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år. I dag har vi en barnevernslov som er motstridende – i første kapittel står det at lovens bestemmelser om tjenester og tiltak gjelder for all som oppholder seg i riket, mens i kapittel 5A om omsorgsentre står det følgende: *”Bestemmelsen gjelder barn som er under 15 år når asylsøknaden fremmes. For barn over 15 år gjelder bestemmelsen fra den tid Kongen bestemmer”*. Vi finner grunn til å uttrykke vår sterke bekymring for den avgrensningen som foretas mot enslige mindreårige mellom 15 og 18 år, og kan ikke se at det finnes sakelig grunnlag for å unnta denne gruppen fra Lov om barneverntjenester og statens forpliktelser i medhold av Barnekonvensjonen. Enslige mindreårige mellom 15 og 18 år diskrimineres når de ikke får de samme rettighetene til omsorg som andre barn.

Barnekomiteen har i sine generelle kommentarer nr.6 (2005) *”Behandling av enslige mindreårige barn og enslige barn med følgepersoner utenfor deres opprinnelige hjemland”* uttalt at - *prinsippet om ikke-diskriminering også gjelder i forhold til disse barna, og at barn ikke skal diskrimineres på bakgrunn av at de er flyktninger, asylsøkere eller migranter*. I Norge er enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år diskriminert på to nivå: oppholdsstatus og alder - omsorgsansvaret for dem er per i dag ikke ivaretatt av barnevernet da de ikke ennå har permanent oppholdstillatelse og ikke er under 16 år. Dagens ordning innebærer dermed systematisk diskriminering av barn som strider mot barnekonvensjonens artikkel 2 om ikke-diskriminering.

Utvalget beskriver enslige mindreårige asylsøkere som en sammensatt gruppe, og at mange av dem er ressurssterke. På den bakgrunn blir det hevdet at de som gruppe ikke har like store behov som barn i barnevernet generelt. Redd Barna mener at vilkåret for å omfattes av Lov om barneverntjenester må være det enkelte barnets mangel på foreldreomsorg og trygge oppvekstvilkår, ikke en generell antakelse basert på tilhørighet til en gruppe. Etter barnevernloven skal man tilpasse tiltak til det enkelte barnets behov og ressurser, basert på en individuell vurdering av barnets beste. Vurderingen av hva som er til barnets beste er basert på kunnskap om barns normalutvikling, og hva som fremmer og truer en sunn mental og kroppslig helse. For barn oppleves atskillelse fra sine omsorgspersoner som noe av det verste som kan skje.

Disse barna er oftere utsatt for utnyttelse og misbruk fra voksne og er dessuten prisgitt sin egen angst og usikkerhet uten den nødvendige lindring og støtte som en nær voksen kan gi.

Det er dokumentert at mange av de mindreårige som er identifisert som ofre for menneskehandel er enslige mindreårige asylsøkere. Blant annet har Politidirektoratets Koordineringsenheten for Ofre for Menneskehandel (KOM-prosjektet) dokumentasjon på dette. I tillegg rapporterer oppsøkende sosialarbeidere i Oslo gjennom Landsforeningen for oppsøkende sosialt ungdomsarbeid (LOSU) at det blir registrert et forholdsvis høyt antall mindreårige gutter i åpne rusmiljøer i Oslo, mange av dem er enslige mindreårige i ferd med å søke asyl eller som oppholder seg i Norge uten gyldige papirer. LOSU har uttrykt at det er mye som tyder på at det kan dreie seg om organisert kriminalitet og at det i den forbindelse er stor sjanse for at enkelte av de involverte, særdeles de mindreårige, kan være utnyttet som ofre for menneskehandel. Dette er en svært bekymringsverdig utvikling, der vi ser konsekvensen av at en gruppe ungdom ikke får den oppfølgingen og omsorgen de har behov for. Dersom barnevernet hadde hatt omsorgsansvaret for denne gruppen barn ville flere av disse ungdommene fått en tettere oppfølging, og på den måten forebygge og forhindre at denne form for utnytting skjer.

Barn på flukt som er uten foreldrene sine eller andre omsorgspersoner vil ha et omsorgsbehov. Behovet for omsorg vil være individuelt, og tiltakene må tilpasses det enkelte barnets behov. Det er barnevernet som vurderer det enkelte barnets behov, og iverksetter tiltak for alle andre barn uten omsorgspersoner, uavhengig av om man anser barnet for å være ressurssterkt eller ikke.

For å fremme helse og en god utvikling hos barn og ungdom er det viktig at individet har en *trygg base* og utsikt til en *trygg framtid*. En trygg base gir trygge barn. Dette er særlig viktig for disse barna mellom 15 og 18 år, som er midt i ungdomstiden sin. Ungdomsårene er preget av krevende psykologiske og sosiale øvelser i å være den man skal bli. Identitet utvikles i samspill med venner, miljøer og eldre rollemodeller. Den formes gjennom aktiviteter, læring og de relasjoner ungdommen har med sine viktigste omsorgspersoner. Dette fremmer også mulighetene for en god integrering i det norske samfunnet.

Redd Barna merker seg at utvalget i sin tolkning av barnekomiteens avsluttende merknader til Norges fjerde rapport, konkluderer med at det ikke er grunnlag for å si at komiteen fastslår at dagens praksis er i strid med Norges rettslige forpliktelser etter barnekonvensjonens artikkel 2, samtidig som det heller ikke er grunnlag for den motsatte slutningen ettersom komiteen anbefaler en endring av eksisterende ordning. Redd Barna er av den oppfatning av at anbefalingene fra barnekomiteen er tydelige og ber regjeringen om å overføre omsorgen for alle enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet, i tråd med anbefalingen fra FNs barnekomité og regjeringens egen intensjon.

Kapittel 28, Informasjon

Utvalget gir en gjennomgang av praksis og hvordan dagens informasjonsprogram fungerer, og anbefaler tiltak – særlig knyttet til informasjon til voksne om asylprosessen og opplæring av mottaksansatte. I pkt 28.4.3 gjennomgår utvalget informasjonsplanen for barn og unge. Det er positivt at man i de senere år har utviklet informasjon til barn og unge på en rekke områder og nedfelt informasjonsplanen i et eget rundskriv. Likevel må man fortsette arbeidet på dette området og utvide tiltakene til å gjelde alle barn, ikke bare barn

mellom 12 og 18 år. I tråd med barnekonvensjonens artikkel 12 har alle barn rett til å uttrykke seg om saker som vedrører dem. En forutsetning for å kunne uttrykke seg er å få informasjon. Redd Barna savner anbefalinger om informasjonstiltak til barn og unge fra utvalget. I møter med asylbarn har Redd Barna fått tilbakemeldinger om at mange av barna opplever at de ikke har mulighet til å påvirke beslutninger som angår dem, samtidig som de føler seg ansvarlig for den situasjonen de er i. Å føle at man alene bærer sin egen fremtid på skuldrene, er en tung bølge for barn å bære. Flere savner mer informasjon om hva de er med på og hva de kan gjøre. Flere av barna forteller at det er vanskelig å være barn i et voksent system og at de ikke alltid skjønner hva de er med på. De har kommet til et land der alt er nytt for dem, og det er en del regler som kan være vanskelig å forstå. Mange, spesielt de som kommer uten foreldre, føler at de må ta ansvar og handle som om de er voksne, ikke barn. En enslig mindreårig gutt på 17 år sa: ”I hodet er vi: veldig frustrert, skuffet, deprimert – tenker mye! Tenker mye som voksne, ikke som ungdommer. Store tanker som er der hele tiden”. Det er derfor helt sentralt at det legges opp til gode informasjonstiltak for barn som kan hjelpe dem til å forstå den situasjonen de lever i.

Med vennlig hilsen

Redd Barna

Janne Olise Raanes
Leder Norgesprogrammet

Thale Skybak
Rådgiver flyktningbarn